

Hodnocení diplomové práce Bc. Ivany Houfkové Možnosti využití filmu na 2. stupni ZŠ (v 8. a 9. třídě).

Autorka se rozhodla zkoumat v práci možnosti inovace výuky literární výchově pomocí filmu konkrétně – na „své“ základní škole v Dobřanech; práce má část teoretickou a praktickou a je věnována problematice didaktické.

V úvodní části jsou stanoveny hypotézy, jimiž se má práce zabývat, nastíněna je v obecné rovině struktura organizace výuky (RVP, ŠVP), její problematika, blíže jsou představeny možnosti, jež v současné době učitel češtiny (tedy i literatury) na ZŠ pro svoji výuku má, je nastíněna (předpokládaná) úroveň žákovských vědomostí, přiblíženy didaktické pracovní postupy směřující k lepšímu porozumění textu (předpokládám, že na základě praktických zkušeností autorky).

Další část práce (v dosti zprimitizované podobě) je věnována výkladu specifik filmové řeči a vztahu filmu a literární předlohy (co z toho a jak by autorka předala žákům?).

Následující (praktická) kapitola je věnována vlastnímu praktickému vyučovacímu procesu, jednotlivým vyučovacím hodinám, práci s pracovními listy, je zdůvodněn výběr filmových či televizních ukázek k literárním tématům a analyzováno jejich užití v konkrétních vyučovacích hodinách; v příloze jsou uloženy pracovní materiály použitelné k realizaci jednotlivých výchovně vzdělávacích úkonů.

Záměr práce je chvályhodný: zavádět do výuky filmové či televizní aspekty (od ukázek uměleckých děl po dokumenty) je neoddiskutovatelně jedním z téměř samozřejmých progresivních prvků vzdělávacího procesu, nepochybují o pozitivní motivaci autorky a její kolegyně; přesto jsem od počátku měl jisté pochybnosti nikoliv o smyslu práce, ale o jejím konečném výsledku. Potvrdily se.

Předně mne zaskočila úroveň vyjadřování, jež dle mého do odborného textu nepatří, a ani s obtížemi nemohu níže uvedené pokyny považovat za výzvu k seriózní pedagogické práci:

„Autora Karla Jaromíra Erbena probírají všichni učitelé, ale každý si **ho** zařadí podle svého učiva“ – zařadí si „ho“ kam zařadí si „ho“ jak?

„**Žáci již cestopisnou literaturu započali** v minulých školních letech...“ s. 15,

„Drama je téma, které je nutné **dodělat** z 8. ročníku...“ s. 17,

„...ve druhém (pololetí) bychom **udělali** velkou epiku“ s. 17,

„Je důležité, aby žáci uměli pracovat s vizuálními prvky a například je uměli **předělat** na psanou podobu“ s. 18,

„Jedna bude obhajovat nezbytnost prodeje. Druhá naopak, proč by **to** nikdy neudělala“ s. 36,

„Učitel pustí druhou ukázkou z filmu – scéna Harpagona s Čiperou, jak **ho** (koho?) prohledávají kvůli penězům“ s. 38,

„Několik žáků vyzve k přečtení **některých měst**... Učitel jim řekne, že **některá města již slyšeli**, tak ať je najdou na mapě... Učitel pustí ukázkou z filmu, **jak se z kamene vyklube drak a jejich spojení**“ s. 45,

„Toto dílo je probíraným učivem ve většině škol, poněvadž se jedná o **základní světovou tragédii**“ s. 39).

„Základní světovou tragédií“ pro mne bylo spíše zjištění, že autorka zařazuje Lakomce (r. 1668) do **středověku (!)** (s. 38), zatímco „díky filmovému zpracování“ Shakespearovy hry Romeo a Julie (r. 1595) si žáci „uvědomí... **rysy renesance**“ (s. 41), jakkoliv obě díla dělí téměř sedmdesát let „v neprospěch“ druhého. Dokázala by autorka vymezit aspoň přibližně hranice epoch?

Netuším dále, zda a do jaké míry mohla autorka myslet vážně minimálně dvě první zmiňované „hypotézy“ totiž:

„Kolik času může učiteli zabrat příprava jedné hodiny, pokud **to bude mít dobře propracované**“. Věřím, že autorka sama i z hlediska své praxe nahlíží, že obdobně formulovaný dotaz - „hypotéza“ - je nesmyslný, neboť prostě neověřitelný, jak tomu odpovídá pasáž v Závěru, kde autorka „**nalezla**“, že „*příprava běžné vyučovací hodiny je časově méně náročná, na rozdíl od přípravy věnované propojení filmu s literaturou*“ (s. 51), milá autorko: stačilo se zeptat kohokoliv na ulici.

Obdobně jsem na tom i s druhou „hypotézou“: otázka, zda „*bude snadné sehnat všechna literární díla a také jejich filmové adaptace*“ není problémem, jímž by se **diplomová práce** měla zabývat. Viz výsostný „závěr“ v Závěru?

„*Literární díla byla dostupná všechna, některá dokonce i ve vícero překladech*“ (jaký objev!)

A obdobně tomu bylo se sháněním videoukázek, kde se dokonce stalo „*jedním z problémů bylo, že existuje více zpracování jednoho literárního díla...*“ (s. 51).

Didakticky nevhodný (ne-li nevkusný) mi přijde záměr dbát při interpretaci Moliérova Lakomce, „*aby žáci měli povědomí o finanční gramotnosti*“ a o půjčkách (s. 39), ale připouštím, že toto může být věci názoru.

Již jen na okraj špitnu nesměle, že „Kytice“ není „Kytice“, ale Kytice z pověstí národních.

V části, v níž jsou autorkou uváděny minutová dotace k jednotlivým úkolům, nevěřím příliš v možnost jejich dodržení vzhledem k tomu, že řešení úloh není vyzkoušeno v praxi a zahrnuty jsou mezi ně i úkony výtvarné, dramatické či diskuse nebo debaty, tedy úkony tvůrčí.

K negativům práce patří množství hrubých gramatických chyb v textu práce (s. 15, 17, 18, 24,) i v pracovních listech (s. 33, 34), překlady (s. 9, 15, 33).

Každá práce tohoto typu, byť v praxi zatím neověřená, což ji však vždy bude a priori poněkud diskvalifikovat, je potřebná a cenná. Považuji však za důležité, aby byla v praxi aspoň relativně ověřitelná, a - především - aby byla pedagogické obci předkládána ve stavu důstojném a hodném označení „diplomová“. U této práce jsem si tímto jist jen zčásti. Přesto ji k obhajobě doporučuji a navrhuji klasifikovat jako dobrou.

V Plzni 15. 5. 2014

Jiří Staněk

